

Üks halenaljakas lugu tomatitest

SVEN ARBET

Paar viimast aastat on olnud mul tomatite kasvatamisel äpardusi. Suve keskpaigas kippusid taimed haigestuma või ründasid neid silmale nähtamatud kahjurid.

Tomatilehed muutusid kirjuks või lapiliseks ning saak jäi nigelaks. Kui möödunud aastal sattus veel köögiviljaöölane kasvuhoonesse, siis sügisel taimejätmeid koristades langetasin otsuse – enam tomatitega jändama ei hakka.

Aga ega's poolesaja aastaga külge jäänud harjumusest pole nii lihtne lahti saada. Märtsi keskel külvasin jälle kahte sorti tomateid. Panin potti loetud seemned, varajast kollast 10 tk, keskvarajast 10 tk. Vanasti istutasin kasvuhoonesse ikka 35 taimet. Arvasin, et ega igast seemnest korralikku istikut saa. Nii läkski. Aknalaua sirgus tänu hõredale paigutusele 17 nägusat toekat taimet.

Aprillis võtsin kasvuhoone korastamise põhjalikult käsile. Kaevasin vana mulla labidasügavuselt välja, varasemalt olin ainult 10 cm paksuse kihi uuendanud. Seejärel pesin seinad ja lae seest vaskvitrioli lahusega puhtaks. Nühkisin redeli peal turnides ridva otsa seotud käsna, sest pritsimist ei pidanud küllalt tõhusaks mooduseks. Väljaspoolt pesin roheline seebiga. Siis vedasin uue mulla sisse, ostsin poest istutusauku lisamiseks kompostmulda. Kodust komposti ei usaldanud enam. Ei tea, mis haigusidusid võiks see sisaldada. Suure tööga hakkama saanud, tundsin pigem entusiasmi üle uhkust kui rabelemisega kaasnenu tervisehädasid.

Mai esimesel dekaadil istutasin õiepungadega taimed kasvukohale. Igaks juhuks panin neile esialgu katteloori peale. Jälgisin hoolega õhu-

temperatuuri, avasin-sulgesin aknaid reeglipäraselt ja kastsin eelsoojendatud veega. Kääritasin kõrvenõgestest väetislahust. Poputasin neid taimi, nagu vähegi oskasin.

Juuli esimesel nädalal rõõmustasid mind esimesed kollakaks värvunud viljad. Ei raatsinud neid veel ära võtta, las küpsevad. Kuid oma saavutust sain imetleda vaid paar päeva. Kui ühel hommikul aknaid avama läksin, olid valmivad tomatid salapäraselt kadunud. Küll ma mõistatasin, mis neist sai ja kes nad ära korjas. Õhtul süüdistasin pereliikmeid ja sundisin neid oma tegu üles tunnistama. Lapselapsed olid südamest solvunud ja kinnitasid, et ei nemand ega nende sõbrad pole üleüldse ammu aias käinud jne. Olin muidugi rumalalt käitunud, aga arvasin, et kedagi ahvatles lihtsalt nende kollane värv, ei muud.

Selgust ei saanud ka järgmisel hommikul, kui avastasin ühe pikalikukunud taimet. Uhiuus takune nõor oleks pidanud kahe korralikult väljaarenenud viljakobaraga taimet raskusele ometi vastu pidama. Asendasin katkenud nõori ja sidusin taimet korralikult üles.

Kolmandal päeval tuli tõeline ahastus peale, kui märkasid kasvuhoone alumise ääre alla kinni jäänud õõnsaks söödud roosat tomatit. Rott oli agaralt tegutsema asunud. Sellist vaatepilti pole ma kunagi elus näinud: hambajälgi ja suuremaid või väiksemaid auke oli iga tomatitaimet kolme kobara rohelistel viljadel. Imelik, et kastmisel ei olnud ühtki vett neelavat auku täheldanud. Tee kasvuhoonesse olid nad uuristanud mitmest kohast kivipositidele toetuva laudäärise alt.

Kogu selle nõrdimapaneva asjalu tore külg on see, et head suhted lastega taastusid ja neid äranäritud tomateid demonstreerisid nad suure mõnuga kõigile sõpradele.

Rotid said teenitud palga kätte ja mina õppetunni ka. Lohutuseks tuleb veel ülemistest kobaratest vilju ja päris ilma tomatiteta ma ei jää.

Järjekordselt leidis kinnitust nõõgiseadus: tee mis teed või ära tee, kui üks asi peab untsu mine-ma, siis ta läheb niikuinii.

MARET
Harjumaalt